

út nyomvonalán, a várostáblától a megyehatárig terjedő területen. A helyszíni szemle két új régészeti lelőhelyet eredményezett.

Vásárhelyi út, ifj. Zalai-tanya (KÖH 62630): A lelőhely a város Ny-i határában helyezkedik el. A tanyától Ny-ra a terület emelkedik. A Vásárhelyi út az ifj. Zalai-tanya bejárójától Ny-ra folyamatosan belemélyül abba a dombhátba, amely a magaslatot eredményezi a tanyától Ny-ra eső területen. A tanyától Ny-ra eső részen az út mindkét oldalán rézsű található, mely az É-i oldalon jóval jelentősebb, a 0,5–1 m magasságot is eléri. A szántó K-i végében, a Vásárhelyi út D-i oldalán, a legmagasabb részen gyűjtöttünk szarmata kori edénytöredékeket, kis számban. Ugyanitt, jóval nagyobb kiterjedésben találtunk Árpád-kori edénytöredékeket (az egyik darab avar-gyanús), melyek K felé a tanyáig, D felé a gyöpszélig (s talán azon túl), míg Ny-felé 300–400 m hosszasan kerültek elő, szórványosan. Az út É-i oldalán nem tudtunk terepet járni, mivel ott egy bekerített kertészet található. A lelőhely pedig erre a területre is minden bizonnyal kiterjed.

Vásárhelyi út, Dér-telep (KÖH 62632): A lelőhely a város Ny-i határában Dér István építőipari telepétől K-re található. Ennek Ny-i részén szórványosan gyűjtöttünk avar és Árpád-kori edénytöredékeket, a szántó teljes szélességében. A lelőhely a szántót D-ről határoló gyöp területére is minden bizonnyal kiterjed. A lelőhely a Dér-telep bekerített, korábban erdővel borított, de mára már igen ritkás részét is részben magába foglalja, hiszen egészen a kerítésig gyűjtöttünk edénytöredékeket. A lelőhely K-felé, az út D-i oldalán egy, a térképen is jelölt tanya magasságáig tart, a fenti lelőhelytől 150–200 m-es leletmentes sáv választja el. Az út É-i oldalán, a már említett tanyától Ny-ra 100 m hosszán nem állt módunkban terepet járni, mivel ott bekerített kertészet található. A kerítés Ny-i szélétől azonban egészen a megyehatárig terjedő részig gyűjtöttünk döntően avar, s kisebb számban Árpád-kori edénytöredékeket. A lelőhelyet É-ről egy ÉK–DNy-i irányú homokos part zárja le. A lelőhely nagy valószínűséggel nem terjed túl a megyehatáron, mivel ott a terület belesimul a gyöpbe, de a csatornán túli területen már terepbejárást nem folytattunk. A Vásárhelyi út D-i oldalára azonban minden kétséget kizáróan áterjed lelőhelyünk, ahol a kerékpárút épül majd. A bekerített Dér-telep D-i oldala a gyöpbe simul, ott terepbejárást folytatni nem tudtunk, de nagy valószínűséggel a lelőhely erre a területre már nem terjed ki.

RÓZSA ZOLTÁN

401. Oroszlány, Gerencsévár
(KÖH 45879)

(Komárom-Esztergom megye) Kö

2008 nyarán kezdtük el a közigazgatásilag Oroszlány városhoz tartozó Gerencsévár régészeti feltárását. Akkor az omladékos központi részt körbevevő plató É-i részén jelöltünk ki kutatóárkokat.

2009-ben ezt a részt kutattuk tovább, 4 új kutatóárkokkal. Ezek a tavalyiakkal párhuzamosak, ill. arra merőlegesesek voltak, s kijelölésükkor törekedtünk arra, hogy a várat körülvevő árok belső oldalfalát is megközeleltük. A kutatóárkok 1,5 m szélesek voltak, hosszúságuk összesen 61,5 m volt.

Az ásatás során a tavaly megtalált falszakasz további részeire bukkantunk, s a kutatási felület É-i részén egy talán téglalap alakú épület bontakozott ki, DK-i rövidebbik oldalán kisebb átjáró maradványával. A falak átlagosan 80 cm vastagok voltak. A várak felőli külső oldalán élszedett gótikus faragott nyílászárókeretet találtunk. Külső felületét két támfallal támasztották meg, az egyiknek csak az alapozása maradt meg. Az épület belső részének betöltésében nagy mennyiségű kerámia-töredéket, vasszögeket, valamint üvegporhár-töredékeket találtunk. A további részekben két szintet lehetett elkülöníteni, a második (későbbi) szint kialakításakor a járőrfelületet kemény, sárgásfehér színű apró kavicsos réteggel borították be.

Az ásatás során nagyobb mennyiségben találtunk kályhaszemtöredékeket, közöttük néhány mázasat, valamint előkerültek losticzei pohár töredékei is, továbbá Újlaki Miklós bosnyák királyként vert érméje.

LÁSZLÓ JÁNOS – SCHMIDTMAYER RICHÁRD

402. Ófehértó, Almezői-dűlő 18–19.

(KÖH 34788)

(Szabolcs-Szatmár-Bereg megye) B

Az M3 autópálya Nyíregyháza–Vásárosnamény közötti szakaszán (252+030–252+200 km-szelvények között) a nyíregyházi Jósa András Múzeum munkatársai több alkalommal (1993. április, 2005. április és november) terepbejárást végeztek.

A lelőhely Ófehértó DNy-i határában található. A 2009. október–decemberben végzett ásatás során 5912 m²-nyi területet tártunk fel. A kutatott terület É és DK felé eső részét sötétbarna, alacsony humusztartalmú, a Ny-i, DNy-i részén pedig, sötétbarna humuszban gazdag erdőtalaj takarja. A humuszcégek alatt egy sárga homokos, szürke és barna humuszfoltos réteg található, melyet lefelé a jégkori altalaj követ. A humuszcégek kiderült, hogy a fentebb említett sárga homokos, szürke és barna humuszfoltos réteg a lelőhely Ny-i részén hiányzik, így a lelőhely K-i részén egy korábbi ÉNy–DK irányú, kisebb kiemelkedés található.

A lelőhelytől ÉNy-ra régen egy ÉNy–DK irányú tó helyezkedett el (II. katonai felmérés alapján), melynek kiterjedése a bronzkor után többször változott. Feltételezhetően ennek a tónak a nyomát találtuk meg a lelőhely Ny-i, DNy-i részén, melynek K-i szélénél volt régen a fent említett kiemelkedés. A bronzkorban a tó területe lecsökkent, mivel a domb lábánál és a dombtól DNy-ra lévő mélyedésben is kerültek elő objektumok.

Az objektumok egy része a fentebb említett dombon „bokrokban”, ill. a mélyedésben elszórva helyezkedtek el